

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^Η

Α. Κείμενο: Η Ελένη και η καταστροφή της Τροίας.

Μετάφραση

Αν η Ελένη βρισκόταν στην Τροία, οι Τρώες θα την έδιναν πίσω στους Έλληνες, με ή χωρίς τη θέληση βέβαια του Πάριου. Γιατί βέβαια δεν ήταν τόσο παράφρων ο Πρίαμος ούτε οι άλλοι Τρώες, ώστε να θέλουν να θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή τη δική τους και των παιδιών τους και την πόλη τους, για να συγκατοικεί ο Πάριος με την Ελένη. Αν βέβαια είχαν αυτή τη γνώμη και στην αρχή, ο Πρίαμος, επειδή πολλοί άλλοι Τρώες και κυρίως οι γιοί του σκοτώνονταν κάθε φορά που συγκρούονταν με τους Έλληνες, ακόμα κι αν συγκατοικούσε ο ίδιος με την Ελένη, θα την έδινε στον Μενέλαο, για να απαλλαγούν οι υπήκοοί του και ο ίδιος από τις παρούσες συμφορές. Δεν είχαν όμως την Ελένη, ώστε να την επιστρέψουν, ούτε τους πίστευαν οι Έλληνες, παρόλο που αυτοί έλεγαν την αλήθεια, επειδή ο θεός μηχανευόταν, κατά τη γνώμη μου, να κάνουν με την ολοκληρωτική τους καταστροφή ολοφάνερο στους ανθρώπους τούτο, ότι για τα μεγάλα αδικήματα είναι μεγάλες και οι τιμωρίες από τους θεούς.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^Η

Α. Κείμενο: Θυσία για την πατρίδα

Μετάφραση

Επομένως ταιριάζει να θεωρούνται πάρα πολύ ευτυχισμένοι αυτοί που κινδύνευσαν για τα μεγιστα και τα ευγενέστερα (ιδανικά) και πέθαναν με αυτό τον τρόπο, χωρίς δηλαδή να εμπιστευτούν τους εαυτούς τους στην τύχη και χωρίς να περιμένουν τον φυσικό θάνατο, αλλά διαλέγοντας τον ευγενέστερο (θάνατο). Και γι' αυτό βέβαια η ανάμνησή τους είναι αγέραστη, ενώ οι τιμές (που τους αποδίδονται) είναι αξιοζήλευτες από όλους τους ανθρώπους. Αυτοί πενθούνται λόγω της θνητής φύσης τους, εξυμνούνται όμως σαν αθάνατοι λόγω της γενναιότητάς τους. Και γι' αυτό βέβαια κηδεύονται με δημόσια φροντίδα και καθιερώνονται προς τιμήν τους αγώνες δύναμης και σοφίας και πλούτου, με την ιδέα ότι αυτοί που έχουν σκοτωθεί στον πόλεμο είναι άξιοι να τιμώνται με τις ίδιες τιμές με τους αθανάτους. Εγώ λοιπόν αυτούς τους καλοτυχίζω και τους ζηλεύω και νομίζω ότι από τους ανθρώπους άξιζαν περισσότερο να ζήσουν μόνο αυτοί οι οποίοι, αφού έτυχε να είναι θνητοί, άφησαν πίσω τους αθάνατη ανάμνηση λόγω της γενναιότητάς τους.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3^η

Α. Κείμενο: Η κατοχή της εξουσίας δεν εγγυάται την ευτυχία

Μετάφραση

Αν εσύ νομίζεις ότι ο τύραννος, επειδή έχει μεγαλύτερη περιουσία από τους απλούς πολίτες, γι' αυτό το λόγο χαιρείται περισσότερο από αυτούς, ούτε αυτό είναι έτσι, Σιμωνίδη, αλλά όπως οι αθλητές δεν χαιρόνται όταν είναι ανώτεροι από τους απλούς πολίτες αλλά στενοχωριούνται όταν είναι κατώτεροι από τους ανταγωνιστές τους, έτσι και ο τύραννος δεν χαιρείται όταν είναι φανερό ότι έχει μεγαλύτερη περιουσία από τους απλούς πολίτες, αλλά στενοχωριέται όταν έχει μικρότερη περιουσία από τους άλλους τυράννους. Γιατί θεωρεί ότι αυτοί τον ανταγωνίζονται ως προς τον πλούτο. Ούτε βέβαια ο τύραννος αποκτά κάτι από όσα επιθυμεί γρηγορότερα από τον απλό πολίτη. Γιατί ο απλός πολίτης επιθυμεί ένα σπίτι ή έναν αγρό ή έναν δούλο, ενώ ο τύραννος ή πόλεις ή μεγάλη έκταση γης ή λιμάνια ή οχυρές ακροπόλεις [...] Αλλά θα δεις φτωχούς όχι τόσο λίγους από τους απλούς πολίτες όσο πολλούς από τους τυράννους. Γιατί ούτε ο πλούτος ούτε η φτώχεια κρίνονται με βάση το πλήθος, αλλά με βάση τη χρησιμότητα. Έτσι, όσα υπερβαίνουν τα αρκετά είναι πολλά, ενώ όσα υπολείπονται από τα αρκετά είναι λίγα. Για τον τύραννο λοιπόν ο πολλαπλάσιος πλούτος είναι λιγότερο αρκετός για τις αναγκαίες δαπάνες απ' όσο για τον απλό πολίτη.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4^η

Α. Κείμενο: Τα πλεονεκτήματα της ειρήνης

Μετάφραση

Άραγε, λοιπόν, θα μας ήταν αρκετό να κατοικούμε στην πόλη με ασφάλεια και να γίνουμε πλουσιότεροι στην καθημερινή μας ζωή και να έχουμε ομόνοια μεταξύ μας και να χαίρουμε εκτιμήσεως μεταξύ των Ελλήνων; Εγώ λοιπόν θεωρώ ότι, αν γίνουν αυτά, η πόλη μας θα ευημερήσει ολοκληρωτικά. Ο πόλεμος βέβαια μας στέρησε όλα αυτά που έχουν λεχθεί. Γιατί πράγματι και μας έκανε φτωχότερους και μας ανάγκασε να ανεχόμαστε πολλούς κινδύνους και μας έχει δυσφημίσει στα μάτια των Ελλήνων και μας έχει ταλαιπωρήσει με όλους τους τρόπους. Αν, όμως, συνάψουμε ειρήνη, [...] θα κατοικούμε στην πόλη με πολλή ασφάλεια, αφού απαλλαγούμε από πολέμους, κινδύνους και διχόνοια, και κάθε μέρα θα γινόμαστε πιο εύποροι, [...] καλλιεργώντας τη γη και ταξιδεύοντας στη θάλασσα και ασχολούμενοι με τα άλλα επαγγέλματα τα οποία λόγω του πολέμου έχουν εκλείψει. Και θα δούμε την πόλη να εισπράττει διπλάσια έσοδα απ' ό,τι τώρα και να είναι γεμάτη από εμπόρους ξένους και μετοίκους, από τους οποίους τώρα έχει ερημωθεί. Το κυριότερο, όμως: θα έχουμε συμμάχους όλους τους ανθρώπους, όχι εξαναγκασμένους, αλλά με τη θέλησή τους.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6^η

Α. Κείμενο: Η μουσική εξημερώνει

Μετάφραση

Από όλους βέβαια τους ανθρώπους θεωρείται ωφέλιμο να ασχολείται κανείς με τη μουσική, αλλά από τους Αρκάδες (θεωρείται) και αναγκαίο. Γιατί μόνο στους Αρκάδες αρχικά τα παιδιά από τη νηπιακή τους ηλικία συνηθίζουν να τραγουδούν σύμφωνα με τους μουσικούς ρυθμούς τους ύμνους και τους παιάνες με τους οποίους οι κάτοικοι του κάθε τόπου εξυμνούν τους ντόπιους ήρωες και θεούς σύμφωνα με τις παραδόσεις. Μετά από αυτά, παίρνουν μέρος σε κυκλικό χορό με μεγάλη άμιλλα και ψάλλουν άσματα κάθε χρόνο με τη συνοδεία των αυλητών του Διονύσου. Και δεν θεωρούν καθόλου ντροπή να παραδεχθούν ότι δεν γνωρίζουν κάτι από τα άλλα μαθήματα, αλλά ως προς το τραγούδι δεν μπορούν να το παραδεχθούν (ότι δεν γνωρίζουν), επειδή υποχρεωτικά όλοι το μαθαίνουν, ούτε, αν το ομολογήσουν, (μπορούν) να απαλλαγούν από αυτό, επειδή αυτό θεωρείται ντροπή στα μέρη τους. Αυτά μου φαίνεται ότι τα είχαν θεσπίσει οι παλιοί όχι για να καλλιεργήσουν τη φιληδονία και την επίδειξη πλούτου, αλλά επειδή παρατηρούσαν αφ' ενός το μόχθο του καθενός και συνολικά τη δυσκολία και τη σκληρότητα της ζωής, αφ' ετέρου την αυστηρότητα των ηθών, η οποία προκαλείται εξαιτίας του ψύχους και της τραχύτητας που υπάρχει στο μεγαλύτερο μέρος του τόπου στον οποίο ζουν.

ΕΝΟΤΗΤΑ 7^Η

Α. Κείμενο: Η επιστήμη στην υπηρεσία της άμυνας του κράτους

Μετάφραση

Και όμως ο Αρχιμήδης, ο οποίος ήταν συγγενής και φίλος με τον βασιλιά Ιέρωνα, έγραψε ότι με μια δεδομένη δύναμη είναι δυνατόν να μετακινήσει ένα δεδομένο βάρος και καυχήθηκε σαν μικρό παιδί ότι αν είχε μια ακόμα γη, θα μπορούσε, αφού πάει σε αυτήν, να την μετακινήσει. Όταν απόρησε ο Ιέρων και του ζήτησε να επιδείξει στην πράξη το πρόβλημα και να κάνει κάτι μεγάλο να μετακινηθεί από μικρή δύναμη, (ο Αρχιμήδης), αφού έβαλε πολλούς ανθρώπους και κανονικό φορτίο μέσα σε ένα βασιλικό φορτηγό πλοίο τρικάταρτο, το οποίο είχε καθελκυστεί με πολύ κόπο και από πολλά χέρια, το τράβηξε προς το μέρος του, αν και ο ίδιος καθόταν μακριά, όχι με βιασύνη αλλά μετακινώντας ήρεμα με το χέρι του την άκρη του σκοινιού από ένα σύστημα τροχαλιών, ομαλά και χωρίς δυσκολία, σαν να διέσχισε (το πλοίο) τη θάλασσα. Έκπληκτος λοιπόν ο βασιλιάς και κατανοώντας τη δύναμη της τεχνικής, έπεισε τον Αρχιμήδη να του κατασκευάσει πολεμικά μηχανήματα για κάθε είδος πολιορκίας, άλλα για περιπτώσεις αμυντικού πολέμου και άλλα για επιθετικό πόλεμο. Αυτά βέβαια ο ίδιος δεν τα χρησιμοποίησε, επειδή πέρασε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του ειρηνικό και χαρούμενο, τότε όμως είχαν οι Συρακούσιοι την κατάλληλη στιγμή τον εξοπλισμό και μαζί με τον εξοπλισμό και τον δημιουργό

ΕΝΟΤΗΤΑ 8^η

Α. Κείμενο: Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Λέγεται λοιπόν ότι στη Σικελία (αν και μοιάζει με μύθο, θα είναι ταιριαστό και όλοι οι νεότεροι να το ακούσουν τώρα) δημιουργήθηκε από την Αίτνα ρεύμα λάβας· λένε ότι αυτό έρεε τόσο προς την υπόλοιπη περιοχή όσο και προς κάποια από τις εκεί κατοικημένες πόλεις. Και (λέγεται) ότι όλοι οι άλλοι κάτοικοι τράπηκαν σε γρήγορη φυγή αποζητώντας τη σωτηρία τους, ένας όμως από τους νεότερους, βλέποντας τον πατέρα του να είναι γηραιότερος και να μην μπορεί να αποχωρήσει, αλλά να παγιδεύεται από τη φωτιά, αφού τον σήκωσε στους ώμους του τον μετέφερε. Επειδή, όμως, του προστέθηκε φορτίο, νομίζω ότι και ο ίδιος παγιδεύτηκε. Αξίζει, όμως, από αυτό το γεγονός να προσέξουμε τη θεία χάρη, ότι δηλαδή ευνοεί τους γενναίους άνδρες. Διότι, λέγεται, ότι η λάβα κύλησε ολόγυρα και περικύκλωσε το μέρος εκείνο και ότι μόνο αυτοί σώθηκαν, από τους οποίους η περιοχή ακόμη και σήμερα ονομάζεται «τόπος των ευσεβών». Όσοι όμως έσπευσαν να αποχωρήσουν και εγκατέλειψαν τους γονείς τους (λέγεται) ότι όλοι χάθηκαν.

ΕΝΟΤΗΤΑ 9^Η

Α. Κείμενο: Οι νόμοι επισκέπτονται τον Σωκράτη στη φυλακή.

Μετάφραση

Εάν, ενώ σκοπεύω να δραπετεύσω από εδώ ή όπως ονομάζεται αυτό, έρθουν οι νόμοι και το σύνολο των πολιτών και σταθούν μπροστά μου και με ρωτήσουν: «Πες μου, Σωκράτη, τι σκέφτεσαι να κάνεις; Τι άλλο σκέφτεσαι από το να καταστρέψεις με την ενέργεια την οποία σχεδιάζεις και τους νόμους και όλη την πόλη ανεξαιρέτως, όσο εξαρτάται από σένα; Ή νομίζεις ότι είναι δυνατόν να υπάρχει και να μην έχει καταλυθεί ακόμα εκείνη η πόλη στην οποία οι δικαστικές αποφάσεις δεν ισχύουν αλλά ακυρώνονται και καταργούνται από τους απλούς πολίτες;». Τι θα πω σε αυτά, Κρίτων, και σε άλλα παρόμοια; Γιατί θα μπορούσε κάποιος, και ιδιαίτερα ένας ρήτορας, να πει πολλά υπέρ αυτού του νόμου που κινδυνεύει να χαθεί, ο οποίος προστάζει να ισχύουν οι δικαστικές αποφάσεις. Ή θα πω σε αυτούς ότι «με αδίκησε η πόλη και δεν έβγαλε σωστή δικαστική απόφαση»; Αυτά θα πώ ή κάτι άλλο;